

## מנהיגי חינוך יקרים!

בעוד יומיים, בעזרת ה', נסב כולנו לשולחן הסדר, בו נציין מאורע חשוב ומכונן בתולדות העם היהודי – היציאה ממצרים המסמלת את שלב המעבר ממצב של שעבוד ועבדות למצב של חירות, למצב של הגדרת זהותם של בני ישראל כעם.

השנה הסדר יהיה שונה ואחר, אמנם המהות לא תשתנה אך המסובים, האווירה, הדאגה, תנועת הנפש, המצווה המרכזית של ערב זה "והגדת לבנך".....תהיה חלקית ובהרכב אחר, חסר.

מה ייתן כוח? מה יאפשר לנו להרגיש בני חורין? הרב קוק בהקדמתו להגדה, מגדיר את מושג החירות באופן הבא:

**"ההבדל שבין העבד ובן החורין איננו רק הבדל מעמדי, אנו יכולים למצוא**

**עבד משכיל שברוחו הוא מלא חרות, חירות מהותית היא אותה הרוח הנישאה שהאדם, וכן העם בכלל, מתרומם על ידה להיות נאמן לעצמיות הפנימית שלו... מה שאין כן בעל הרוח של העבדות, שלעולם אין תוכן חייו והרגשתו מעורים בתכונתו הנפשית העצמית, כי אם במה שהוא יפה וטוב אצל האחר...במה שאותו האחר מצא שהוא יפה ושהוא טוב".**

התייחסות נוספת למושג החירות ניתן למצוא בספר האדם מחפש משמעות – מאת ויקטור פרנקל:

**"אנחנו שחיינו במחנות ריכוז, זוכרים את האנשים אשר היו עוברים מצריף**

**לצריף כדי לעודד רוחם של אחרים, כדי לפרוס להם מפרוסת לחם האחרונה. אולם הם היו מעטים, אך די בהם להוכיח, כי אפשר ליטול מן האדם את הכל חוץ מדבר אחד: את האחרונה שבחרויות אנוש - לבחור את עמדתו במערכת נסיבות מסוימות, לבחור את דרכו. ותמיד היו הזדמנויות לבחירה יום יום שעה שעה נקראת לקבל הכרעות. ניסיון חיי המחנה מורה לנו, כי יש בידי האדם חופש בחירת פעולה. אדם מסוגל לשמור על שארית של חרות רוחנית, של עצמאות המחשבה, אף בתנאים נוראים של זעקה נפשית וגופנית.**

איך נוצרת אותה חירות עליה מדברים הרב קוק, פרנקל ורבים אחרים? איך עושים את זה? איך מרגישים בן חורין?

בהגדה יש קטע בו שתי תשובות על החירות:

**אחת - כל דכפין ייתי ויכול, כל דצריך ייתי ויפסח. כלומר - כל הרעב יבוא**

**ויאכל, כל מי שצריך יבוא ויעשה את הפסח. החג הזה משחרר מכבלי**

**המעמדות החברתיים. העבד והאדון, העשיר והעני, כולם זכאים וחייבים בחג.**

**חובה לפתוח את הבית ואת הלב - כך שכולם ירגישו, כולם יהיו זכאים לחירות.**

משוחררים לרגע מכבלי כסף מעמד..

**והשניה** - "השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין". זה לא רק שהשנה אנחנו עבדים ובשנה הבאה נהיה בני חורין - כי הרי כל שנה אומרים את זה. החירות היא עצם היכולת לתכנן תכניות, לראות מעבר לכאן ועכשיו, גם אם אני כרגע במצב הנמוך ביותר- של עבדות, של שפל בריאותי, של שפל כלכלי, של חוסר ודאות, לא משנה מה- היכולת לראות עתיד, להיות מי שנושא תקווה ורואה חזון, החירות היא היכולת להתבונן במציאות באופן אחר, ליצור זווית ראייה ייחודית שלי. זאת החירות האמיתית - **היכולת לראות אחרת את הדברים,**

**לתכנן עתיד, לקוות, להאמין ומשם לפעול, זו גם מהות החינוך, וזו גם ההתחדשות.** בפסח החל באביב ניתן לחוש את ההתחדשות. הטבע בעונה זו של השנה פושט צורה ולובש צורה. יש ריחות, צבעים, מראות רעננים שמש חמימה ושמיים תכולים, יש תחושה של התחדשות. זו תקופה בה אנו מארגנים מחדש את הסביבה הפיזית כפי שהטבע מתארגן לקראת עונה חדשה. אנו בודקים מה אגרנו ומחליטים מה להשאיר לשימושינו מה לשחרר מאתנו. וכאשר אנו מפנים את הישן מביתנו אנו מאפשרים לחדש להיכנס לחיינו ולפרוח. לצד החירות לבחור בעצמיות שלנו יש לנו את ההזדמנות והזכות לבחור בהתחדשות, לסדר את המחשבות, לשחרר משקעים ישנים מהעבר שאינם מאפשרים לדברים חדשים וטובים להגיע אלינו. זהו זמן התחדשות לדפוסי חשיבה אחרים חדשים, יצירתיים, שונים. בני ישראל, כאשר יצאו ממצרים לקחו לדרך רק את הצידה שבחרו בה, את כל מה שלא רלוונטי השאירו מאחוריהם. וכך גם אנחנו צריכים להשאיר את כל מה שלא משרת אותנו יותר מאחור ולהמשיך בדרכנו ללא הדברים המעכבים.. נאפשר לאביב ולפריחה לחדור אל חיינו.

בתקופה המורכבת בה מצויים כולנו בארץ ובעולם נכוון לעשות בחירות ערכיות מתוך בחירה חופשית שיש בה מחויבות, אחריות, מאמץ, והקרבה מתוך עצמיותנו ולהתחדש בכל העשייה המשמעותית שנוכחת בחיינו. נהווה דוגמא לסובבינו הנוטלים השראה ממעשינו. **נחנך** את הדור הנפלא שלנו לחירות - להיות עצמם, ללכת בעקבות חלומותיהם. **נזכור** כי חירות אמיתית יכולה לשגשג היכן שיש ערך לחיים, היכן שקיימת חמלה, במקום בו שוכנת האהבה.

מאחלת לכולנו כי בחג החירות נזכה לחזק כוחות הנפש והגוף. נזכור כי כבני חורין בידינו לראות את הימים המורכבים בהם אנו מצויים כהזדמנות לחרות הרוח.

אין כחג הפסח כחג להתחזקות באמונה, מובא מה**סבא משפולי** כי בהקדמה שמובאת בחלק מההגדות כתוב לפני הסימן "קדש" כי "כשאבא בא מבית הכנסת מיד הוא עושה קידוש כדי שהילדים לא יישנו" נרמז בזה, אומר הסבא

- בקשות נפלאות שכל אחד מישראל מבקש מה' יתברך - אבא, שיקדש אותנו  
- אותנו הבנים - כדי שלא נרדם ונישן בשינת הגלות, כדי שע"י הקדושה -  
קדש - העצומה שאבינו שבשמים יקדש אותנו בלילה הזה, על ידי זה נתעורר,  
ונזכה לחיות ע"פ תורת ה' במלוא מובן המילה. יהי רצון שבסגולת הלילה הזה  
יתקיים בנו "בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל".

ועוד, כותב בעל ה**נתיבות שלום** כי ענין יציאת מצרים הוא ענין נצחי כי בכל  
שנה מתעוררת בחינת דאז, בכל שנה ושנה יש אפשרות לצאת ממצרים, כל  
ליל פסח מסוגל להשתנות מזלו מרעה לטובה... המספר ביציאת מצרים גורם  
בזה לחדש אותם האורות העליונים שנתגלו ביציאת מצרים, וזו הכוונה  
סיפור. מלשון ספיר והארה. מברכת שבע"ה נזכה כולנו לאור הגדול בליל  
הסדר יחד עם כל בית ישראל.

**חג בריא, שמח וכשר לכם, לכל בני ביתכם, לכל צוותי החינוך.**  
בברכה רבה שושנה נגר